

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 02.02.2024

Vår ref.: 202310219-4 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder etter EB artikkel 50 nr. 4

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) godkjenner Statnett SF (Statnett) sitt forslag til metode om avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder.

Metoden er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 50 nr. 4.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Forskriften legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB stiller krav om at Statnett skal utarbeide forslag til metoder og vilkår og legge disse frem for RME. RME skal vurdere slike metodeforslag utviklet av Statnett, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven² §§ 4-3 og 6-1.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder, jf. EB artikkel 50 nr. 4.

¹ Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 21. juni 2023 mottok RME metodeforslag til avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder fra Statnett i henhold til EB artikkel 50 nr. 4, jf. EB artikkel 4 nr. 1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle asynkront tilkoblede TSOer. Følgende asynkront tilkoblede budområdegrensener og HVDC-forbindelser relevante for denne metoden, er tilknyttet det norske kraftsystemet: NO2-DE («NordLink»), NO2-DK1 («Skagerrak 1-4») og NO2-NL («NorNed»).

I metodeforslaget foreslås å fastsette avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi, herunder fastsettelse av volum og pris. Det er to prosesser metoden skal ta hensyn til, jf. EB artikkel 50 nr. 4: Frekvensreguleringsprosessen (FCP) for uttak av aktiv effekt på synkronområdenivå i henhold til forordning 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnettet for elektrisk kraft (SO)³ artikkel 172 og 173 og rampingrestriksjoner for uttak av aktiv effekt på synkronområdenivå i henhold til SO artikkel 137.

TSOene forslår i metodeforslaget å fastsette ulike avregningspriser per budområdegrense for tilsiktet utveksling som følge av rampingrestriksjoner. I anneks 1 foreslås det å sette avregningsprisen for NorNed lik gjennomsnittet av døgnmarkedsprisene i budområdene NO2 og NL ved overgang fra én avregningsperiode til en annen. For Skagerrak 1-4 foreslås det i anneks 2 å sette avregningsprisen for rampingrestriksjoner lik gjennomsnittsprisen for frekvensgjenopprettingsreserver (FRR) i dominerende retning ved overgang fra én avregningsperiode til en annen. For NordLink foreslås det i anneks 10 å sette avregningsprisen lik gjennomsnittet av ubalanseprisene i budområdene NO2 og DE ved overgang fra én avregningsperiode til en annen.

Mengden av utvekslet energi som følge av rampingrestriksjoner skal bestemmes ved å beregne integralet over tid på differansen av den planlagt aktive effekten for den relevante HVDC-forbindelsen med og uten rampingrestriksjoner.

Per i dag utveksler ikke Statnett FCR-kapasitet med sine asynkront tilkoblede naboer og derfor fastsettes det i anneksene ingen avregningsregler for tilsiktet utveksling som følge av FCP.

Med metodeforslaget vil TSOene være bedre i stand til å skille mellom de ulike typene volumer som utveksles over landegrensene. Samtidig fastsettes det også klare regler for hvordan disse ulike volumene skal prises og avregnes.

Metodeforslaget etablerer imidlertid ikke felles avregningsregler, men kun individuelle avregningsregler per budområdegrense. Av metodeforslaget artikkel 3 nr. 3 fremgår det derfor at TSOene skal evaluere effektiviteten av metoden hvert tredje år. RME mottok TSOenes første evalueringsrapport sammen med metodeforslaget. I evalueringsrapporten vurderer TSOene at en ytterligere harmonisering av avregningsreglene først vil være

³ SO gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1

hensiktsmessig etter at alle TSOer har koblet seg til de europeiske balanseplattformene for utveksling av balanseenergi («MARI» og PICASSO»).

1.3. Høring og konsultasjon

Metodeforslag utformet i henhold til EB artikkel 50 nr. 4 er ikke blant metodene som i henhold til EB artikkel 10 nr. 4 skal sendes på høring i den relevante regionen. TSOene har derfor ikke gjennomført en høring.

1.4. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i bilaterale møter med de andre relevante reguleringsmyndighetene for å komme frem til en felles enighet om metodeforslaget.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1. Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene - EB

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med EB er ifølge artikkel 3 som følger:

- a. Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene,
- b. Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder,
- c. Integrere balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten,
- d. Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent,
- e. Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre markedet for elektrisk kraft,
- f. Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptre uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg,
- g. Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter EB og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med EB artikkel 4 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forordningen.

De relevante reguleringsmyndighetene skal etter EB artikkel 5 nr. 6 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndighetene mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forordningen er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget.

Metodeforslag utformet i henhold til EB artikkel 50 nr. 4 er imidlertid unntatt kravet om høring i den relevante regionen, jf. EB artikkel 10 nr. 4.

Rammer for innholdet i metoden

Forslag til metoder skal etter EB artikkel 5 nr. 5 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forordningen. Fristen for gjennomføring skal ikke være lenger enn tolv måneder etter godkjenning fra de relevante reguleringsmyndighetene, med mindre alle relevante reguleringsmyndigheter avtaler å forlenge fristen for gjennomføring, eller dersom det er angitt andre frister i forordningen.

EB artikkel 50 nr. 4 slår fast følgende:

Innen 18 måneder etter ikrafttredelsen av denne forordning skal alle asynkront tilkoblede TSOer som tilsiktet utveksler energi mellom synkronområder, utarbeide et forslag til felles avregningsregler som skal gjelde for tilsiktet utveksling av energi, som følge av ett av eller begge følgende forhold:

- a) Frekvensreguleringsprosessen for uttak av aktiv effekt på synkronområdenivå i henhold til SO artikkel 172 og 173
- b) Rampingrestriksjoner for uttak av aktiv effekt på synkronområdenivå i henhold til SO artikkel 137 i forordning (EU) 2017/1485

Godkjenning

Metodeforslag til avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder etter EB artikkel 50 nr. 4 skal etter EB artikkel 5 nr. 3 bokstav k godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene fra land som er asynkront tilkoblede.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter EB artikkel 5 nr. 6 samordne med hverandre for å komme til enighet.

4.1. Energiloven

Etter energiloven § 4-3 femte ledd bokstav b, jf. bokstav a, samt § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder om utøvelsen av avregningsansvaret.

5. Begrunnelse for vedtaket

5.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen i tråd med de krav som følger av EB.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 23. januar 2024 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt av siste reguleringsmyndighet (nederlandsk reguleringsmyndighet mottok forslaget fra sin TSO 29. september 2023).

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

5.2. Vurdering av metodeforslaget

RME finner at forslaget til avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder sikrer en rettferdig og likeverdig fordeling av kostnader og fordeler mellom de berørte TSOene. RME mener det er viktig at alle asynkront tilkoblede TSOer kan beregne og skille mellom de ulike volumene energi som utveksles over landegrensene og at det ikke oppstår uenigheter om hvordan disse volumene bør prises og avregnes.

RME vurderer også at metodeforslaget oppfylder kravene til innhold da det foreslås avregningsregler for tilsiktet utveksling som følge av rampingrestriksjoner. FCP vurderes å ikke være relevant for HVDC-forbindelsene tilknyttet det norske kraftsystemet da Statnett ikke utveksler FCR-kapasitet med sine asynkront tilkoblede naboer.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i EB. Kravene i EB artikkel 5 nr. 5 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

5.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om avregningsregler for tilsiktet utveksling av energi mellom synkronområder i henhold til energiloven § 4-3 femte ledd bokstav b, jf. a, EB artikkel 5 nr. 1, jf. nr. 3 bokstav k, jf. artikkel 50 nr. 4, jf. artikkel 5 nr. 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedlegg I.

Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som avregningsansvarlig i Norge.

6. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Alexander Kellerer
Seniorrådgiver

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.